

המלצות ועדת שטרום

פרספקטיבה אלטרנטיבית

פרופ' עודד שריג

מטרת הועדה להציע צעדים ל**הגברת התחרות** בשירותים בנקאיים
נפוצים במגזרי משקי הבית והעסקים הקטנים.
תחרות איננה מטרה בפני עצמה; היא אמצעי:

- להורדת **מחירים**
- לשיפור **שירות**
- להגברת **זמינות**
- להגדלת **מגוון**.

הוועדה מיקדה את עבודתה ב**מטרה אחת בלבד - הורדת מחירים**.

• עלות **אשראי** :

• **משכנתאות** - "ניכרת תחרות עזה" (כמיליון ש"ח למשק בית)

• **שוטף** - תחרות מועטה (כעשרת אלפי ש"ח למשק בית)

• עלות **שירותי בנק אחרים** : עשרות ש"ח בודדות לחודש.

<= לטעמי, הוועדה צריכה להקדיש תשומת לב גם לאיכות

השירותים הבנקאיים, לזמינותם, לנגישותם ולמגוון שלהם.

הועדה ניתחה באופן מקיף את שוק השירותים הבנקאיים ואת השתלשלות העניינים, העסקית והרגולטורית, שהביאה אותנו למצב של תחרות מועטה **כיום**.

<= טיפול דקדקני במאפייני השוק הנוכחי.

אבל, שוק הבנקאות עובר שינויים טכנולוגיים רדיקליים.

<= יש המלצות פרטניות, שיתיתרו בעתיד הקרוב.

<= אין ניתוח או המלצות לבניית תשתית לשוק עתידי ומודרני.

דוגמא:

ההמלצה **להפריד את חברות כרטיסי האשראי מהבנקים**.

יש ויכוח נוקב בין חברי הוועדה לגבי **היקף** ההפרדה, **עיתוי**

ההפרדה ו**הרגולציה** הראויה על הגופים המופרדים.

אבל, המערכת הפיננסית מתפתחת ולא מחכה לוועדה:

אמצעי התשלום התפתחו מחפצים, למטבעות, לשטרי נייר,

לכרטיסי פלסטיק וכיום – לטלפון הנייד.

העולם עובר למערכות תשלומים מבוססות טלפונים אישיים.

<= במערכת התשלומים העתידית לא יהיו כרטיסי פלסטיק.

כבר היום, ניתן מהטלפון להעביר מזומן, להנפיק שיק דיגיטלי...

• מה ההבדל בין שיק דיגיטלי לבין כרטיס חיוב (Debit Card)?

• מה ההבדל בין שיק דיגיטלי דחוי לבין חיוב בכרטיס אשראי?

מה המשמעות של "הפרדת חברות כרטיסי אשראי ואיסור הנפקת

כרטיסים" בעולם הבנקאות הדיגיטלי שאנחנו בפתחו?

דוגמא נוספת: יתרון הבנקים בהיכרותם עם עסקים קטנים
(Relationship Financing) נעלם בימים אלו בעזרת טכנולוגיה:

ניתוח Big Data לאפיון לווים, גישה מרחוק להנה"ח לניתוח

לווים, פלטפורמות אינטרנטיות להשוואת מחירים...

ההמלצות לחבר את כל ספקי האשראי למערכת התשלומים,

להסדיר את פעילותם וליצר תשתית IT משותפת הן חלקיות

וחייבות לקבל תשומת לב ודגש מיוחד.

בניגוד להוראות דקדקניות לגבי הפרדת חברות כרטיסי אשראי ולגבי הכנסת גופי אשראי נוספים, בעניין יצירת תשתית מודרנית לאספקת שירותים בנקאיים, הוועדה מסתפקת בהמלצות רפות:

- **”ממשק משותף מרכזי... המאפשר ללקוח הבנק להשוות עלות**

אפקטיבית...”. (תאום מחירים בחסות הרגולטור?)

- **”אסדרת שירותים של מידע וייזום פעולות בהתאם לעקרונות**

ה- PSD”.

שאלה שראוי לתת עליה את הדעת לגבי שיווי המשקל החדש :

כיצד יתמודדו ספקי אשראי חדשים (חברות כרטיסי אשראי,

גופים מוסדיים, P2P...) עם גביית חובות מוגברת בעת משבר?

דרוג **Doing Business** של ישראל ל- 2016 הוא **53** (אחרי רומניה,

בולגריה, ציילה, פרו...). אבל, יש הבדלים בדירוג ישראל ברכיבים :

42 (6- מקומות ב- 2016 !) **Getting Credit** •

77 **Enforcing Contracts** •

מה עוד?

לדעתי, לבנות תשתית מודרנית לשוק שירותי בנקאות העתידי:

- התאמת המסגרת החוקית והרגולטורית
- יצירת תשתית טכנולוגית למידע ולפעולות
- לתמרץ שימוש בטכנולוגיות מתקדמות

יצירת תשתית טכנולוגית נוחה ויעילה תפחית את מחירי השירותים הבנקאיים ותגביר את התחרות.

תודה!